

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Móricz Zsigmond*

Cím: *Patika*

Forrás: *Magyarország*

Bpest

(Hely)

1936. V. 23.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

615.12

Hely

Idő

"1786/1936"

Személy

Helyszám

PATIKA

Százötvenéves patika az Oktogonon

Írta: *Móricz Zsigmond*

— Kérek aspirint.

Gaal Endre, a patikusok elnöke mentegőzik, hogy csak pénteken nyit. Ma még nem nyilvános a patikája.

— Új?

No nem, pénteken lesz százötven éves és ezt a jubileumot új helyen, újjáépítve s azzal az ambícióval ünnepli, hogy a legszébb patika lesz ez Budapesten.

Százötven év... Az ember akármit megbámul, ami százötven éves, ezen az ötven éves Budapesten... Százötven évvel ez előtt, ezen a helyen, az Oktogonon, vadrucák költöztek a nádasban, szép május havában, azoknak a költőknek nem kellett aspirin. Apothekárius legfeljebb vadászpuskával járt erre felé.

Mult és jelen összekavarodott bennem, mint a patikus mozsárban s míg leültem a fehér, barna tégelyek várában, a mi drága Kosztolányi Dezsőnk édes fuvoláját hallottam:

A patikának üvegajtájában
búsul búsul
a gyógyszerészesség...

Miért szomorú a gyógyszerészesség?
Miért suhan át a bánat az emberen a patika üvegajtájában?

Mindenesetre szentély. A tiszaujlaki falusi emberre emlékszem, ahogy letette a patika ajtaja előtt a kurta, fehér gubáját, levette a süvegét, tenyérrel lesimította a haját s áhitattal nyitotta be az ajtót, amely felett megszólalt a kis csendő: zzz... Úgy lépett be, mint a templomba.

A budapesti ember nem is tudja, mi a patika. Azt csak a falu tudja. Falun a patika ösödök óta az egyetlen civil kultúrhely. Kaszinó. A szellemi életközpontja. Mégis bolt, de mindig tiszta, elegáns, vezetője tudós úri ember, az urak itt jönnek össze vadászat előtt, itt adnak egymásnak randevút, a patikus megkínálja őket egy pohár alkörmössel és a lángpiros folyadék nagyon illik pirosan lángoló életkedvükhöz. Itt beszéltek meg a gazdaság dolgait, a társaság ügyeit, a pletykát. Nők ide nem szoktak járni, még a feleségnek is tilos belépni, de sok szoknyasuhogás muzsikája színesítette a patika üvegajtájának világát.

Milyen furcsa: az embereknek arra a sajátságos képességére és hajlamára, hogy vállalkoznak különböző betegségeket elviselni, üzemet lehet alapítani. És pedig, valljuk meg, jó üzemet. Pénzben felbecsül-

hető üzletet. Kezembe adnak egy esomó okiratot, melyek ennek a patikának a születési bizonyítványául szolgálnak.

1786-ban kapta az engedélyt a Helytartó Tanácstól egy bizonyos Beer Kajetán gyógyszerész mester, aki furcsa mozgékony és terfkovács mester volt. Mintán a Várban levő tábori-patikájában annyi orvosságot és szépitőszert adott el, — Krudy Gyula hiteles tanúsága szerint az utóbbit csupa főhercegnőnek, — hogy meggazdagodott, eladta azt a patikát Götz Ferentznek. De nem bírt megmaradni a bőséges nyugalomban, hanem öt év múlva új patikaengedélyre adott folyamodványt. No, a budai patikusok — Pesten még ekkor csak egy vagy kettő volt — összeröföntek s megpeticionálták ezt a kérést s beadványukban leírják, hogy »a nevezett bőbeszédű Beer dicsekvőleg emlegette, hogy patikájának azért van ilyen tulbecsült ára, 13.715 forint, mert ennek a kerülete nem a vár szűk területéből áll, hanem a Rátz és Krisztinavárosokból is, és most ime ott új patikát akar létesíteni s ezzel elveszi a vári patika kenyereit. A Königlische Hungarische Statthaltereit azonban megállapítván, hogy a Viziváros, Rátz és Krisztinaváros hosszú országútja mentén, egész Óbudáig, semmiféle patika nem lévén, a szegény emberiségnek szüksége van alkalmas új patikára, ezért engedélyt adtak s a Szentháromság nevű új patika megnyílt és másfél század óta különböző helyeken és neveken vándorolva, azóta szorgalmasan és sikeresen szolgálja a gyógyulásra szoruló emberiséget.

Jód, jodoform, éterikus olajok, jázmin

és szegfűszeg illatok áradoznak a patikában; ma nem kevesebb, mint 180 patika társával osztozik a gyógyításra való szerrek árusításában, itt a fővárosban.

Ma már a patika nem boszorkánykonyha és nem olyan kivételes foglalkozás, mint századok előtt volt. Munkáját elveszi a gyógyszeráru gyáripár, annyira, hogy lassan egyszerű kiszolgálója lesz a preparátumoknak.

Érdekes, hogy az emberi szervezet betegségei közül a legnagyobb forgalmat az emésztőszervek és az idegélet csinálja: A purgativák és az idegzsongitók.

— De a régi, bevált patikaszerkeket nem szorítja ki semmi, — mondja az elnök, maga is egy regénybe való érdekes egyéniség, — ha nagy baj van, mingyárt előkerülnek a régi bevált szerek, a digitális, a chinin, antipirin, meg a rhebarbara. Csak egy kis járvány kell, azonnal felüti a fejét a jó öreg ipecacuána...

Mindenesetre érdekes, hogy egy üzem százötven évet kibír. S egyre fejlődőben. Vajjon miféle üzletek vannak még Budapesten, százötven évesek? Mi az a szükséglet, ami a betegséggel egy teherbíróképességű? Még a császárság is elment azóta.